

Środowiskowe uwarunkowania prawne związane z poszukiwaniem i wydobywaniem gazu z łupków

Autor prezentacji:

Hanna Dzikowska

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku

18.06.2013 r. Warszawa

Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy

Przedsięwzięcia polegające na poszukiwaniu i wydobywaniu gazu z łupków podlegają następującym przepisom:

1. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. **o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko** (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.) wraz z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. **w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko** (Dz. U. z 2010 r. Nr 213, poz. 1397)
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. **Prawo geologiczne i górnicze** (Dz. U. Nr 163, poz. 981 z dnia 5 sierpnia 2011 r.) **(Weszło w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.)**
3. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. **Prawo wodne** (Dz. U z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.)
5. Klasyfikacja przedsięwzięć wynikająca z regulacji zawartych w prawie wodnym
6. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – **o Odpadach** (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz.1243 ze zm.)
7. Ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. **o Odpadach wydobywczych** (Dz. U. Nr 183, poz.865)

Decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia (dalej decyzje środowiskowe)

Zgodnie z art. 72 ust. 1 pkt 4 u. o.o.ś., wydanie decyzji środowiskowej **następuje przed uzyskaniem koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin, na wydobywanie kopalin ze złóż.**

1. Do dnia 09.11.2010 obowiązywało Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 257) -

zatem nie było obowiązku prowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, a co za tym idzie zapewnienia udziału społecznego.

2. Obecnie obowiązuje Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397)

§ 2 .1 Do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się następujące rodzaje przedsięwzięć:

- pkt. 24) wydobywanie ze złoża gazu ziemnego, ropy naftowej oraz jej naturalnych pochodnych, w ilości większej niż 500 t na dobę w przypadku ropy naftowej i jej naturalnych pochodnych lub większej niż 500 000 m³ na dobę w przypadku gazu ziemnego , oraz wydobywanie jej naturalnych pochodnych lub gazu ziemnego z obszarów morskich RP;

• **§3 .1.** Do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się następujące rodzaje przedsięwzięć;

- pkt. 43) poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin:

a) połączone z robotami geologicznymi wykonywanymi przy użyciu materiałów wybuchowych,

b) na obszarach morskich RP

c) prowadzone metodą podziemną

d) wykonywane metodą otworów wiertniczych o głębokości większej niż 1 000 m

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981 z dnia 5 sierpnia 2011 r.)

Art.6.1.

pkt. 7 **poszukiwaniem** jest wykonywanie prac geologicznych w celu ustalenia i wstępnego udokumentowania złoża kopaliny albo wód podziemnych;

pkt. 13 **rozpoznawaniem** jest wykonywanie prac geologicznych na obszarze wstępnie udokumentowanego złoża kopaliny albo wód podziemnych

- **Weszło w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.**

Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.)

Art. 9 pkt. 19

urządzenia wodne - rozumie się przez to urządzenia służące kształtowaniu zasobów wodnych oraz korzystaniu z nich, a w szczególności:

b) zbiorniki, obiekty zbiorników i stopni wodnych,

d) obiekty służące do ujmowania wód powierzchniowych oraz podziemnych,

f) wyloty urządzeń kanalizacyjnych służące do wprowadzania ścieków do wód lub urządzeń wodnych **oraz wyloty urządzeń służące do wprowadzania wody do wód lub urządzeń wodnych.**

Art. 36. – zwykłe korzystanie z wód

1. Właścicielowi gruntu przysługuje prawo do zwykłego korzystania z wód stanowiących jego własność oraz z wody podziemnej znajdującej się w jego gruncie; **prawo to nie stanowi prawa do wykonywania urządzeń wodnych bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego.**
2. Zwykłe korzystanie z wód służy zaspokojeniu potrzeb własnego gospodarstwa domowego oraz gospodarstwa rolnego, z zastrzeżeniem ust. 3.

Art. 36. – zwykłe korzystanie z wód

3. Nie stanowi zwykłego korzystania z wód:

- 1) nawadnianie gruntów lub upraw wodą podziemną za pomocą deszczowni;
- 2) **pobór wody powierzchniowej lub podziemnej w ilości większej niż 5 m³ na dobę;**
- 3) **korzystanie z wód na potrzeby działalności gospodarczej;**
- 4) rolnicze wykorzystanie ścieków lub wprowadzanie do wód lub do ziemi oczyszczonych ścieków, jeżeli ich łączna ilość jest większa niż 5 m³ na dobę

Pozwolenia wodnoprawne – regulują przepisy zawarte w rozdziale IV ustawy Prawo wodne

Art. 122. 1. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, **pozwolenie wodnoprawne jest wymagane na:**

- 1) szczególne korzystanie z wód;**
- 2) wykonanie urządzeń wodnych.**

Organy właściwe do wydawania pozwoleń wodnoprawnych: Art. 140

- **Starosta** - wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej
- **Marszałek Województwa** wydaje pozwolenie wodnoprawne :
 - jeżeli szczególne korzystanie z wód, wykonywanie urządzeń wodnych lub eksploatacja instalacji bądź urządzeń wodnych są związane z przedsięwzięciami lub instalacjami, o których mowa w art. 378 ust. 2a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska

Art. 378 ust. 2a

2a. Marszałek województwa jest właściwy w sprawach:

- 1) przedsięwzięć i zdarzeń na terenach zakładów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 2) przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, realizowanego na terenach innych niż wymienione w pkt 1.

Klasyfikacja przedsięwzięć wynikająca z regulacji zawartych w prawie wodnym:

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397)

- **§ 2.1.** Do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się następujące rodzaje przedsięwzięć:
- **pkt. 37)** Urządzenia lub zespoły urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych lub sztuczne systemy zasilania wód podziemnych o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1100 m³/h

Klasyfikacja przedsięwzięć wynikająca z regulacji zawartych w prawie wodnym:

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397)

- **§ 3. 1.** Do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się następujące rodzaje przedsięwzięć:
- **pkt. 70)** Urządzenia lub zespoły urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych lub sztuczne systemy zasilania wód podziemnych inne niż wymienione w **§ 2 ust. 1 pkt. 37** o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 10 m³/h
- **pkt. 71)** urządzenia lub zespoły urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych z tej samej warstwy wodonośnej, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1 m³/h inne niż wymienione w punkcie 70, **jeżeli w odległości mniejszej niż 500 m znajduje się inne urządzenie lub zespół urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1 m³/h z wyłączeniem zwykłego korzystania z wód**

Ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. Nr 138, poz.865 z późn. zm.)

Art. 3 ust. 1 pkt. 7 odpady wydobywcze - odpady pochodzące z poszukiwania, rozpoznawania, wydobywania, przeróbki i magazynowania kopalin ze złóż

Klasyfikacja odpadów wydobywczych:

- Odbywa się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów.

Decyzja zatwierdzająca program gospodarowania odpadami wydobywczymi

Art. 11. 1. Posiadacz odpadów wydobywczych jest obowiązany do uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami wydobywczymi.

2. Decyzję, o której mowa w ust. 1, **wydaje właściwy organ** na wniosek posiadacza odpadów wydobywczych. Do wniosku załącza się program gospodarowania odpadami wydobywczymi.

Organy opiniujące:

- wójt gminy, burmistrz, prezydent miasta
- dyrektor okręgowego urzędu górniczego

Decyzja zatwierdzająca program gospodarowania odpadami wydobywczymi

Art. 40. 1. Organem właściwym w sprawach odpadów wydobywczych jest:

- 1) regionalny dyrektor ochrony środowiska** - dla przedsięwzięć i zdarzeń na terenach zamkniętych;
- 2) marszałek województwa** - dla:
 - a) przedsięwzięć, dla których koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie kopalin ze złóż udziela minister właściwy do spraw środowiska lub marszałek województwa,**
 - b) instalacji do przerobu kopalin wydobywanych ze złoża metodą podziemną o przerobie nie mniejszym niż 100.000 m³ kopaliny rocznie,**
 - c) obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych mogących przyjmować nie mniej niż 10 ton odpadów na dobę lub o całkowitej pojemności nie mniejszej niż 25.000 ton;**
- 3) starosta** - w pozostałych przypadkach.

Proces powstawania odpadów wydobywczych :

Podczas procesu wiercenia powstają **zwierciny (odpady wydobywcze z podgrupy 01 05)** oddzielone od płuczki wiertniczej na sitach wibracyjnych oraz innych urządzeniach oczyszczania płuczek : odpiaszczaniach, odmulaczach, wirówkach.

Odpady wydobywcze to również odpadowe płuczki wiertnicze, które powstają w przypadku, gdy płuczka obiegowa jest wymieniana na inny rodzaj w związku z programem wiercenia lub wiercenie jest zakończone i płuczka jest zbędna do dalszych prac.

Po nawierceniu projektowanego poziomego perspektywicznego następuje szczelinowanie wraz z opróbowaniem otworu.

W procesie szczelinowania hydraulicznego używana jest **ciecz robocza**. Po zakończeniu tej procedury medium to zostaje poddane oczyszczeniu, przebadaniu i zgromadzeniu w zbiorniku napowierzchniowym celem ponownego użycia lub unieszkodliwienia.

W wyniku czyszczenia i przefiltrowania powstają **odpady**.

Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U z 2007 r. Nr 44, poz. 187 ze zm.) - Uprawnienia kontrolne Inspekcji Ochrony Środowiska

Art. 1 Inspekcja Ochrony Środowiska jest powołana do kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz badania i oceny stanu środowiska.

Art. 2 1. Do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska należy:

1) kontrola podmiotów korzystających ze środowiska w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) w zakresie:

- a) przestrzegania przepisów o ochronie środowiska,
 - b) przestrzegania decyzji ustalających warunki korzystania ze środowiska oraz przestrzegania zakresu, częstotliwości i sposobu prowadzenia pomiarów wielkości emisji i jej wpływu na stan środowiska,
 - f) przestrzegania przepisów o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej,
- 2) prowadzenie państwowego monitoringu środowiska**
- 3) podejmowanie decyzji wstrzymujących działalność prowadzoną z naruszeniem wymagań związanych z ochroną środowiska lub naruszeniem warunków korzystania ze środowiska;**
- 8) wykonywanie zadań w zakresie zapobiegania szkodom w środowisku i ich naprawy;**

Wieża wiertnicza dla gazu łupkowego w Łebieniu (Pomorskie).
Źródło: Lane Energy Poland